

Ólavur í Beiti, rithøvundur í søgusavninum »Frøkun Snarljós - og hennar dýrabæra ogn«

Djarvar eygleiðingar og so bersøgnar ástarlýsingar, at ein næstan rodnar

Ongantið fyrr eru skrivaðar so bersøgnar og naknar ástarlýsingar, sum í seinastu bókini hjá Ólavi í Beiti

Ólavur í Beiti
»Frøkun Snarljós og hennara
dýrabæra ogn«
E. O. Prent Forlag 1994
Kostnaður: 148 krónur

Tíðliga í heyst kom eitt stuttsøgusavn á marknaðin. Tað er bókini »Frøkun Snarljós - og hennara dýrabæra ogn« eftir sørvingin Ólavi í Beiti. At skriva stuttsøgur er ivaleyst torførasti stillurin ið finnst í óbundnum máli. Grundkrøvini til eina stuttsøgu eru júst tey somu sum til eina skaldsøgu. Talan er um eina søgugongd frá byrjan til enda. Men í stuttsøguni eru krøvini bara nógv størri, tí plássíð á rókini er munandi minni enn tá tú breiður teg út við einum 200 síðum fyri framman. At finna eitt fullfíggað stuttsøgusavn er torført, skal tað verða skrivað á føroyskum máli. Tí var tað við spenningi, at eg setti meg at lesa bókina hjá Ólavi í Beiti.

Ólavur í Beiti ikki nakar ársungi innan skrivning og hann hevur ment seg nógv síðan hann gav fyrsta verk úti. Hann er búnaður, sjálvstøðugur, og hann skrivur ikki fyri nakran, jú, hann skrivur fyri seg sjálvan. Lesarin fær varhugan av at hann nýtir skrivningina, sum ein annar nýtir ein skriftfæðir. Ongin ivi um at Ólavur gevur nakað av sær sjálvum í skrivningini, og tað er uttan mun til um tú kennir hann ella ikki.

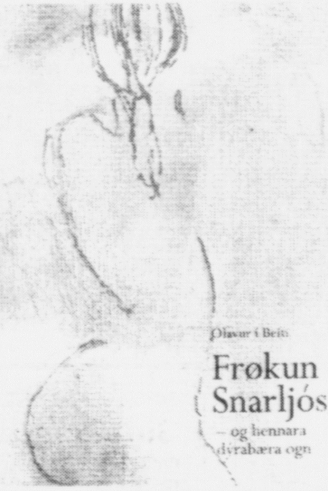
Tittulsøgan »Frøkun Snarljós« er ein kvik søga um eina løgna kvinnu, sum mest sum av sær sjálvari kemur at búgva í einum bygðasamfelag. Hon hevur tær ytru eginleikarnar, ein kvinna skal hava í í einum mannfolkasamfelag. Hon sær gott út og hon er ring at náa. Hon livir í dreymaheimi

hjá gomlum dreingjum í bygdini. Hon hevur eitt skín, sum inniheldur ta dýrabæra ogn hon eigur. Vit fáa ongantið at vita hvat er í skíninum, vit fáa litið at vita um fortíðina hjá hesi kvinnu, men søgan er ein lýsing av einum, sum vil goyma seg inni í sær sjálvum. Søgan endar eins bradliga og hon byrjaði og eins egna fantasi má gera hana lídna.

Næsta søgan »Kærleikans droymandi fríður« er eitt plettsok av eini stuttsøgu. Hon er beinrakið orðað og handlar um víðurskiptini millum mann og kvinnu. Kærleika, ið trívist undir trælendi víðurskiptum, har konan er við yvirvárg ta eina lötuna og maðurin næstu, eitt nú tá hann festir sær í inni í sínum egna kongaríki heima, á vesinum. Ta lötuna er hann einaráðandi.

Ólavur víðgerð lívið í stuttsøgusavninum. Lívið so forbankað sjarmerandi og beikst tað enn kann upplivast. Tú hevur varhugan av, at Ólavur skrivur skjótt. Eitt hugskot og so er søgan skrivað, men aftanfyri eitt hugskot er neyðugt við lívsroyndum og innliti. Kennskapur til mannalívið og evnini at innliva seg í víðurskipti hjá fólki eru neyðug, skal tú endurgeva lívi í stuttsøgu, skaldsøgu ella yrkingun. Hendan kennskap eigur Ólavur.

Triðja søgan í bókini er ein syrgilig søga um gárdinmparan Sofus, sum at enda má boyggja seg fyri Kong Alkohol. Hetta er ein vælskrivað søga, har rithøvundurin er eygleiðarin, ið á ein ikki fordømandi hátt skrivur um eitt tabuevni, alkoholismu. Eitt tema sum gongur aftur í fleiri søgum hjá Ólavi.

Ólavur er djarvur í nýggju bókini. Í søguni »Dagar hjá Djóna Sønd« fer Ólavur nógv longur enn nakar annar føroyingur, eg havi lisið, hevur vágað sær, tá tað snýr seg um ástarlysingar. Eg hvakk við tá eg kom á síðu 66 og lesið um ástarfund millum Djóna og Hildur. Ástarlýsingin er so bersøgd, at eg øst, hugsi fyrst, hetta er porno av grovasta slag, hálvavegna rodni meðan eg lesið. Ikki vanur at lesa um slíkt dýnlyftari á móðurmálinum. Men so summi eg meg: »Harra-

gud, hetta er ikki ørvisi enn í donsku skaldsøgum tú kann keypa í bókhandlunum, ella kann fáa gjøgnum bókaklubbarnar«, hugsi eg. Tað var júst tað at ástarbrotið stóð spillivandi á føroyskum, sum mundi fingið meg av fótum.

Í hesum stutta ummæli ber ikki til at nevna allar søgurnar, men lat meg nevna eina søgu afturat. Tap er søgan »Tað var bara so« Hetta er eisini ein søga um mann og kvinnu, ótrúskap og sjalusi, svartsjúku, tá hon er óviðgjørð og pínir harðast. Hesuferð er tað kvinnan. Ið er ótrúgv og høvundurin lýsir tað órógv og vreiði sum stendst av ótrúskapi. Ein víðkomandi søga sum lesarin, um hann er nóg ærligur kennir aftur, í hvussu er onkra staðni á lívsleiðini.

Tær fjúrtan stuttsøgurnar frá Ólavi í Beiti eru verðar at lesa, hóast tær eru ymiskar í dygd. Sum áður nevnt, Ólavur dugir at skriva, honum dámar at skriva og hann skrivur um tað sum hendir her og nú. Søgurnar eru nútíðarsøgur og snúgv seg um nútíðar føroyingin, spillivandi, um hansara gerandisdag og trupulleikar. Um hansara ósigar og hansara sigar. Søgurnar eru jarðbundnar, tað snúgv seg um okkum.

Hóast nógvir ósvaraðir spurningar eru í fleiri av søgum, Ólavur vil ikki borðreiða alt á einum fati, so er bókini ein stak góð roynd innan stuttsøguháttin. Ólavur eigur at halda á fram við skrivningini. Okkum tørvar nútíðarrithøvundar á føroyskum, ið ikki eru bangnir fyri hvat fjöldin sigur, men skriva tað hjarta sigur teimum. Ólavur dugir at velja evnini. Drív á har »vestri«.

Jústinus Eidesgaard

Vættrar á loftinum í Skopun:

Børn og ung á pall í kvøld

Í kvøld verður sjónleikur á skránni í Skopun. Seinastu tíðina hava børn og ung vant sjónleik og úrslitið av hesi venjing er, at sjónleik-

urin »Ongin jólafríð, men...« verður frumframfærdur.

Leikin hevur Leif Maimbom skrivað og Hans Niel-

sen hevur týtt til føroyskt.

Leikurin snýr seg um ein skúla, ein illsintan lærara, sum ikki kann torga jólini, skúlabørn og nakrar vættrar

á loftinum. Vættrarnir hjálpa børnunum, soleiðis at tey fáa eini góð jól, um lærarin vil tað ella ikki.

Leikstjóri er íslenska skopunnarkonan Heiðrun Hansen. Henni dámar væl at takast við sjónleik og hon hevur vant børnini. Børnini sum leika, 19 í tali eru millum sje og 17 ár.

– Børnini í Skopun eru hugagóð, tey tíma væl at

spæla sjónleik. Eftir nýggjár fara vit at seta ein nýggjan sjónleik upp, sigur Heiðrun Hansen.

– Vit hava eisini fingið góðar umstøður at spæla undir. Nýggja húsið hjá ungmannafelagnum »Sam-ljóð« er vælegnað. Skopun-ingar spældu nógvan sjónleik fyrr. Men at enda var húsið hjá ungmannafelagnum so vánaligt, at sjón-

leikurin datt burtur, sigur Heiðrun Hansen.

Leikurin verður sýndur fyrstu ferð í kvøld klokkan 16.00. Sunnudagin verður hann sýndur klokkan 19.00 og sýningarnar verða sjálvsagt á pallinum í nýggja ungmannafelagshúsinum.

jústinus

Myndin er tikið undir venjing. Tey flestu av børnunum eru á myndini. Í kvøld sæst hvussu leikurin fer at roynast. Heiðrun Hansen er leikstjóri

haldaragjaldið

Skalt tú Soslalin
halda, so mást
tú elsni gjalda